

Opgave 5 De kosten van criminaliteit

Bij deze opgave horen de figuren 1 en 2 en tekst 9.

Inleiding

Hoewel de geregistreeerde criminaliteit al jaren daalt (zie figuur 1), blijft veiligheidszorg (zie figuur 2) voor de overheid een grote kostenpost. Mede om die reden kwam toenmalig staatssecretaris Teeven (Veiligheid en Justitie) in januari 2014 met een wetsvoorstel om gedetineerden zelf mee te laten betalen aan de kosten die gepaard gaan met de strafrechtelijke procedure en de uitvoering van de straf (zie tekst 9). Het voorstel kreeg veel kritiek van onder andere rechters en advocaten. Hoewel de Tweede Kamer in juni 2014 met de plannen had ingestemd, besloot het kabinet in november 2015 om het wetsvoorstel in te trekken.

Gebruik figuur 1.

Om omvang van de criminaliteit vast te stellen maken onderzoeksbureaus zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruik van verschillende kwantitatieve gegevensbronnen of onderzoeksmethoden.

- 2p **22**
- a Geef aan op welke gegevensbron het aantal misdrijven uit figuur 1 gebaseerd is.
 - b De gegevens van welke delictgroep uit figuur 1 zijn vermoedelijk het meest betrouwbaar? Leg uit waarom dit zo is.

Er zijn verschillende sociologisch-criminologische theorieën die criminaliteit verklaren zoals de gelegenheidstheorie. Volgens de gelegenheidstheorie hangt de keuze om wel of geen misdrijf te plegen af van de situatie, die bepaald wordt door drie factoren. Met behulp van deze drie factoren van de gelegenheidstheorie kan men verklaren waarom vermogensmisdrijven zijn afgenomen, zie figuur 1.

- 3p **23**
- Noem deze drie factoren van de gelegenheidstheorie.
 - Leg met behulp van een factor van de gelegenheidstheorie uit hoe het aantal vermogensmisdrijven zoals inbraak in woningen kan dalen.

Gebruik figuur 2.

Bij de activiteit 'vervolging' speelt de officier van justitie een belangrijke rol.

- 3p **24**
- Noem **drie andere** activiteiten uit figuur 2 waarbij de officier van justitie een van de betrokken actoren is.
- Geef bij elke activiteit een omschrijving van de rol of de taak die de officier van justitie daarbij vervult.

Gebruik de regels 1 tot en met 23 van tekst 9.

De politieke besluitvorming over het wetsvoorstel van staatssecretaris Teeven kan beschreven worden met behulp van het systeemmodel.

- 2p **25** In welke hoofdfase van het systeemmodel bevindt zich de politieke besluitvorming over het wetsvoorstel van de staatssecretaris? Leg je antwoord uit.

Gebruik de regels 24 tot en met 33 van tekst 9.

De wetsvoorstellen van staatssecretaris Teeven zijn het resultaat van een afspraak tussen de VVD en de PvdA. Beide partijen hebben een eigen visie op criminaliteitsbeleid.

- 1p **26** Leg uit dat deze wetsvoorstellen aansluiten bij de visie van de VVD op criminaliteitsbeleid.

Lees de regels 30 tot en met 33 van tekst 9.

De wetsvoorstellen komen voort uit afspraken die de VVD en de PvdA maakten in het regeerakkoord. Ondanks het feit dat deze aanpak minder bij de visie op criminaliteitsbeleid van de PvdA past, is de PvdA toch akkoord gegaan met deze afspraken in het regeerakkoord.

- 2p **27** Geef één mogelijke reden waarom de PvdA akkoord is gegaan met deze afspraak. Onderbouw je reden met een kenmerk van het regeerakkoord.

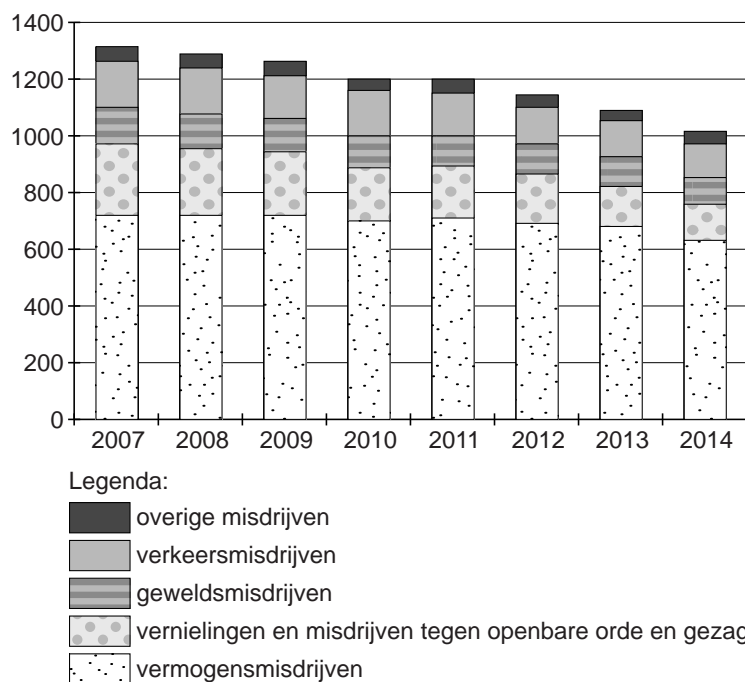
In het regeerakkoord van 2012 van het kabinet-Rutte 2 stonden ook de volgende zinnen over veiligheid en justitie: “Door een goede onderlinge samenwerking kunnen ouders, onderwijs, jeugdzorg en politie tijdig risicogedrag signaleren en zo criminele carrières voorkomen. De rechter krijgt de mogelijkheid als aanvullende maatregel “ter beschikking aan het onderwijs” (TBO) op te leggen.”

- 1p **28** Leg uit dat deze wensen aansluiten bij de visie van de PvdA op criminaliteitsbeleid.

Opgave 5 De kosten van criminaliteit

figuur 1

Geregistreerde misdrijven in Nederland per delictgroep, x 1000

naar: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en Raad voor de Rechtspraak (2015), *Criminaliteit & Rechtshandhaving 2014*, figuur 4.1, pagina 22

figuur 2

Kosten veiligheidszorg 2014 in Nederland

totale veiligheidszorg	12,7 miljard euro
soort activiteit / kostenpost	
preventie ¹⁾	5,9 miljard euro
opsporing	2,8 miljard euro
vervolging	564 miljoen euro
berechting	351 miljoen euro
tenuitvoerlegging	2,4 miljard euro
ondersteuning van verdachten en daders	710 miljoen euro
ondersteuning van slachtoffers	61 miljoen euro

noot 1 Bij de kostenpost ‘preventie’ gaat het om uitgaven van de overheid én van particulieren/bedrijven; de overige kostenposten gelden alleen voor de overheid.

naar: CBS, WODC en Raad voor de Rechtspraak (2015), Criminaliteit & Rechtshandhaving 2014, tabel 10.1, bijlage 4

tekst 9

Kabinet: gedetineerde moet 16 euro per dag gaan betalen

Gedetineerden, tbs’ers en ouders van minderjarigen die veroordeeld zijn, gaan betalen voor het verblijf in een gevangenis of inrichting. Het kabinet wil dat gedetineerden 16 euro per dag betalen, met een maximum van twee jaar. Dat staat in een wetsvoorstel dat staatssecretaris Teeven (Veiligheid en Justitie) vandaag ter advies voorlegt aan instanties als het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Rechtspraak.

De bijdrage voor verblijf in cel of inrichting kan per gedetineerde oplopen tot 11.680 euro. Het kabinet hoopt 65 miljoen euro per jaar op te

halen door een bijdrage te eisen van gedetineerden. Om te voorkomen dat veroordeelden in de problemen komen, is een betalingsregeling of uitstel van betaling mogelijk, laat de staatssecretaris weten.

Een parallel wetsvoorstel moet regelen dat veroordeelde daders ook gaan meebetalen aan de kosten die de overheid maakt voor de hele cyclus van opsporing, vervolging en berechting.

De twee wetsvoorstellen vloeien voort uit afspraken die de regeringspartijen VVD en PvdA eind 2012 maakten in het regeerakkoord.

naar: de Volkskrant, 13 januari 2014